

s robom stupio u nikakav direktan kontakt. Radio je isključivo na temelju primljenih dokumenata. Isto je tako utvrđeno da bačve nisu imale propisane naljepnice na kojima bi bilo upozorenje da se radi o opasnoj robi. Međutim, unatoč tome, samom stivadoru, točnije osoblju njegove direkcije, bilo je poznato o kakvoj se robi radi jer je odnosne podatke dostavio krcatelj.

Prema stajalištu suda na temelju ovakvog činjeničnog stanja za štetu su odgovorni krcatelj i stivador. Krcatelj zbog toga što nije postupio u skladu s postojećim propisima i nije na ambalažu postavio propisane naljepnice, koje bi radnike koji su vršili ukrcaj upozoravale da se radi o robi opasnih svojstava, pa bi bili opreznije s njom rukovali, i na taj način do štete ne bi ni bilo došlo. Pored toga za utuženu štetu je odgovoran i stivador. Kada je krcatelj obavijestio osoblje njegove direkcije da se radi o opasnoj robi, njegova je dužnost bila da o tome izvjesti svoje radnike koji su vršili ukrcaj i da im dade upute za rukovanje. Nasuprot tome špediter nije odgovoran, jer on nije stupio u direktan kontakt s robom, već je radio isključivo na temelju dokumenata koje mu je dostavio njegov komitent, u ovom sporu krcatelj.

(DMF 1975, str.334)

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 26.IV 1974.

Tegljač "Abeille 14" i brod "Salat"
Cie Les Arbeilles c/a Cie européenne
d'armement

Nasukanje (pojmovna distinkcija) - Razlikovanje tegljenja i spašavanja na moru - Nema pravo na nagradu za spašavanje tegljač koji je pristupio odsukavanju tegljenog broda koji nije bio u stvarnoj i ozbiljnoj opasnosti

Tužitelj (tegljač) uložio je žalbu protiv odluke prvostepenog suda koji je presudio da je tuženi dužan platiti 5.000 F kao naknadu za korisno pruženu uslugu tegljenom brodu "Salat". Naime, tegljač "Abeille 14" je teglio tanker "Salat". Za vrijeme manevriranja pramčana statva tegljenog broda se zaglibila u mulju. Da bi brod izvukao

iz te situacije, zapovjednik je naredio razmještaj tereta, zatražio od tegljača "Abeille 14" da prihvati tegljenje na krmenom dijelu, a brodom je zavezio svom snagom krmom. Brod je nakon jedan sat i 20 minuta ponovno zaplovio.

Tužitelj traži od tuženoga 50.000 F na ime nagrade za spašavanje (pružanje pomoći). Prvostepeni sud je istaknuo da se nije radilo o nasukanju, tj. brod nije u svom većem dijelu dotaknuo dno, njegov položaj nije bio pogibeljan za plovidbu i sam nije bio izložen opasnosti. Usluga tegljača nije prekoračila onaj sadržaj usluge koju tegljeni brod ima pravo zahtijevati od svog tegljača u okviru ugovora o tegljenju. Tegljač nije ni u kojem trenutku bio izložen opasnosti, a brodovi nisu doživjeli avariju. Stoga je prvostepeni sud smatrao da nije bilo spašavanja. Odbivši dosuditi nagradu za spašavanje, prvostepeni sud je smatrao da je "Arbeille 14" pružio korisnu uslugu, pa mu je na temelju toga dosudio 5.000 F.

Apelacioni sud, razlikujući namjerno nasukanje (l'échouage - opération volontaire) i slučajno nasukanje (l'échouement - situation accidentelle) kada se brod ne može pomicati vlastitim sredstvima, pozivom na literaturu i sudsku praksu, utvrdio je, suprotno stavu prvostepenog suda, da se u konkretnom slučaju radilo o nasukanju. Međutim, da bi tegljač imao pravo na nagradu za spašavanje, treba da dokaže da je tegljeni brod "Salat" bio u opasnosti, a ta opasnost mora biti ozbiljna i stvarna.

Prosudjivanje opasnosti mora biti u trenutku kada se spašavanju pristupa i bitno je u datom trenutku razmotriti stav i ponašanje interesenata. Prijave pomorskih nezgoda odnosno izvještaji zapovjednika oba broda, peljara i vještaka suglasni su da "Salat" nije u konkretnom slučaju bio u neposrednoj ili predvidivoj odnosno mogućoj opasnosti. Ovakve konstatacije potkrepljuju se i činjenicom da je bilo dostatno, da bi se brod odsukao, rutinski pristupiti razmještaju tereta s prednje na stražnji dio broda, zavezati krmom i povući krmom od strane tegljača. Moglo se pretpostaviti da će se čitav manevar izvršiti u kratkom razdoblju i prije nego bi razina vode odvela u opasnost brod "Salat". Stoga se nije mogla dosuditi nagrada za spašavanje.

Medjutim, u ugovoru o tegljenju bila je klauzula da će u slučaju nasukanja tegljenog broda tegljač

imati pravo na posebnu naknadu za odsukanje (ponovno vraćanje u plovno stanje). Tuženi se nije protivio uvjetima ugovora s kojima je bio upoznat. Apelacioni sud je, uzimajući u obzir sve okolnosti (nasukanje odnosno odsukanje, izgubljeno vrijeme koje bijaše kratko, minimalne troškove i nepostojeći rizik), dosudio tužitelju - tegljaču iznos od 6.500 F, u koji je uključio uobičajenu tegljarinu i naknadu za odsukanje.

(DMF 1975, str.279)

I.G.

~~MAJSTRI SUD Nantes~~

-
to
e-
u
u
a
i

vu
ati
oći).
. Te-
uži-
ka
ine).
Abeille
lj da-
ti pa
egljača
d teg-
nju,
radu,
elj tu-

trajala više od četvrt sata. Na osnovi navedenih okolnosti sud je dosudio tužitelju 10.000 F, što je otprilike 14 puta više od cijene za jedno uobičajeno (rutinsko) tegljenje.

(DMF 1975, str.293)

I.G.

Bilješka uz presude
na str. 68. i 70.

Naknada tegljaču za posebno pruženu uslugu

Stalno je aktualan i za praksu zanimljiv problem kako pravno kvalificirati radnje tegljača u uvjetima stonovitih promjena u prestaciji tijekom izvršenja ugovora o tegljenju. Akcija tegljača može biti u okviru prestacije tegljenja, ali bi se u konkretnom slučaju mogla smatrati spasavanjem ili izvršenjem neke druge usluge. Sporovi nastaju zbog znatnijih razlika u iznosima naknada, odnosno nagrada za pružene usluge. Stoga je shvatljiva tendencija tegljača da svaku intervenciju izvan rutinske operacije tegljenja pripiše spašavanju (pružanju pomoći). U zakonodavstvu, literaturi i sudskoj praksi naglašavaju se okolnosti koje se moraju ispuniti da bi se početna usluga tegljenja transformirala u radnje spašavanja - izvanredne usluge, radnje koje nadilaze normalnu uslugu tegljenja, izvanredna opasnost, izvanredni rizici itd. (pobliže Ivo Grabovac, Pravni položaj tegljača u spašavanju tegljenog broda tijekom izvršenja ugovora o tegljenju, Pomorstvo br. 4/1971, str. 116-117. i tamo navedena literatura; osim presuda koje su citirane u radu v. npr. arbitražnu presudu od 20.XI 1973, brodovi "Sapmer" i "Blue Bird One", DMF 1974, str.176). U ovom periodiku objavili smo u br.61/1974, str.59. presudu jednog našeg suda, u kojoj se također uočava sva težina dileme kako kvalificirati jednu akciju broda koji je teglio, iako se u tom slučaju nije radilo o početnom odnosu tegljenja s kasnijom naknadno pravno dvojbenaom intervencijom tegljača; koliko nam je poznato, sudovi su inače stroži u procjeni okolnosti spašavanja tijekom izvršenja ugovora o tegljenju, nego u slučaju intervencije prema brodu s kojim ugovor o tegljenju ranije nije bio sklopljen.

Smatramo da su spomenuti francuski sudovi (Apelacioni sud, Rouen i Trgovački sud, Nantes) dobro procijenili

konkretne situacije, te su opravdano odbili zahtjeve tegljača za odmjeru nagrade za spašavanje. Međutim, nedvojbeno je da odsukavanje (tegljenog) broda - poput nekih drugih akcija tegljača koje također mogu izazvati sporove i dileme (npr. zatvaranje pukotine, razmjestaj tereta), koje ne predstavlja spašavanje, jer nisu ispunjeni uvjeti za takvu kvalifikaciju - ne spada u sadržaj prestacije tegljenja u užem smislu. To je posebna usluga koju treba posebno i platiti, tim više ako se u općim uvjetima naglašava mogućnost odgovarajuće intervencije. Prema tome, opravdano je za dodatnu uslugu tegljača, ako nema dogovora stranaka o visini, odnosno ako nije naknada za posebnu uslugu uključena u tegljarinu, odmjeriti naknadu koja neće biti tako visoka kao ona koja se priznaje pri spašavanju u okolnostima posebnih opasnosti, aleatornosti i rizika, ali će nadmašiti uobičajenu tarifu za tegljenje (konstrukcija o tzv. izvanrednom tegljenju - "remorquage exceptionnel" - kojom su se ponekad služili francuski sudovi kako bi pravdali povećanu tarifu, opravdano je napuštena).

I.G.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 3.II 1975.

Zapovjednik broda Panaghia Eleusa
c/a Comptoir commercial André et
Cie i Cie européenne de cereales

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Pasivna legitimacija zapovjednika broda u postupku za naknadu štete koju je pretrpjela prevežena roba - Tužba upravljena prema zapovjedniku broda djeluje i prema brodo vlasniku, brodaru i svim osobama zainteresiranim na oštećenoj robi - Brodar je odgovoran za štetu koju pretrpi roba koju je preuzeo na prijevoz, ako je šteta posljedica propuštanja cijevi sanitarnog uređaja na brodu, a brodar ne dokaže da je uložio dužnu pažnju za pronalaženje i otklanjanje ove mane broda - Brodar pod navedenom pretpostavkom odgovara i za daljnju štetu koju je primatelj pretrpio

Brodar je preuzeo na prijevoz teret sojinog brašna. Na odredištu je ustanovljeno da je veliki dio robe oštećen. Vještaci su ustanovili da je šteta nastala stoga što su propustale cijevi brodskog sanitarnog uređaja.